

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ

Ο ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΟΣ ΜΑΖΑΡΙΝΟΣ

'Η καταγωγή του.—'Η πρόωρος μεγαλοφυΐα του.—Τò πάθος γιὰ τὰ χαρτιά.—Τò ντυμμώτο του στή διπλωματία.— Ρισελιέ και Μαζαρίνος.—'Η 'Αννα ή Αύστριακή.

'Αν πιστέψει κανείς τους έχθρους του ή παππούς του μέλλοντος μεγάλου καρδινάλιου είναι Ξυλοσπίτης'· άλλοι πάλι λένε ότι ο πατέρας του Μαζαρίνου πουλούσε κομπολόγια, άλλοι λένε πως ήταν καπέλας κι' άλλοι διάφορα άλλα. Στην πραγματικότητα όμως ο Πέτρος, ο πατέρας του Μαζαρίνου, καταγόμενος από τò Μαζαρίνο της Σικελίας, ήταν κμαριέρης και κατόρθωσε νά πάρει σύζυγο την κόρη του κυρίου του, 'Ορτενσία. 'Από τò γάμο αυτό γεννήθηκε στις 14 'Ιουλίου 1602 ο Μαζαρίνος, τού οποίου τò μικρό όνομα είναι 'Ιούλιος.

'Η μεγαλοφυΐα του φανερώθηκε σχεδόν από τή νηπιακή του ηλικία. Τεσσάρων έτων μπορούσε νά έπαναλαμβάνει στους άλλους τις διδασκαλίες που πήγαινε κι' άκουγε στην εκκλησία' έξη έτων έγραφε έξαιρετες λατινικές συνθέσεις' έπειτα έμαθε μαθηματικά και φιλοσοφία, πράγμα που έκανε τούς δασκάλους του και τούς συφορούς του νά τον βλέπουν με μεγάλο θαυμασμό. Οι Πατέρες της 'Εταιρίας του 'Ιησού, των οποίων ο Μαζαρίνος άκολουθούσε τὰ μαθήματα, προβλέποντας τò μέλλον τού παιδιού, προσάφησαν νά τò τραβήσουν με τò μέρος τους, με ότε οι τιμορίες, ότε κι' οι υποσχέσεις δέν κατόρθωναν νά τον συγκρατήσουν κοντά τους. Μόλις τελείωσε τὰ μαθήματά του ο Μαζαρίνος έγκατέλειψε τò Κολέγιο των 'Ιησουϊτών και τή θρησκεία γιὰ νά μπει και νά δράσει στην Κοινωνία.

'Ο Μαζαρίνος από τή εφηβική του ηλικία ένιωθε έναν υπερβολικό πάθος γιὰ τὰ τυχερά παιχνίδια κι' άπόκτησε σ'αυτά μιά τέτοια ειδικότητα όστε εκέρδιζε σερβαστά ποσά, τὰ όποια τού επέτρεπαν ν' άνατελέξεραται στα τέρματα έξοδò του και στο πλούσιο ντυμώτο του. Οι ιστοριογράφοι του άναφέρουν ότι «φορούσε πλούσια και πολυτελή ρούχα, με διαμαντοποικιλία και χρυσά δαχτυλίδια», και ότι «με μανία έφρονόνει γιὰ τή είδη του στολισμού του». 'Οπως σ' άλλους τούς παιχτες ή τύχη τού φάνηκε και μερικά φορές άσταθής. Δηγοδιότα ότι μιά μέρα έκανε ανάγκη χρημάτων, είχε βάλει ένέχυρο σ' ένα τοκοφύλο όλα τού τὰ χρημάτα και τὰ πò όρατα του ρούχα και δέν τού είχε άπομείνει παρά μιά κιλòττα μετάξωτί. Μά πιεζόμενος από τήν ανάγκη των χρημάτων κι' από τή φασοδία αναγκάστηκε νά τήν ένεχυρώσει κι' αυτή άντι έλαχίστων χρημάτων. Μ' αυτό έπληγε και ξανάπαιξε και είχε τόση τύχη όστε όχι μόνο κατόρθωσε νά πληρώσει τò δανειστή του και ν' άποκτήσει τὰ ένέχυρα, αλλά και νά τού μείνει ένα σημαντικό ποσό.

Ετύχως γι' αυτόν συνέβη ένα γεγονός που τόν άπέσπασε από τις επικίνδυνες αυτές κλίσεις του. 'Ο Κολόννα, ο πρώην κύριος και ήδη πεθερός τού πατέρα του, άποφασίζοντας νά στείλει τò γιού του στην αύλή της 'Ισπανίας κι' ο Μαζαρίνος εκλήθη νά τόν συνοδέψει. Διέμεινε στη Μαδρίτη τρία χρόνια. Έκει έρωτευτηκε την κόρη ενός συμβολαιογράφου κι' άπάνω που είτανε νά τήν πάρη ο πατέρας τού τόν προσάκλεσε στην Ρώμη. Έκει συνέχισε τις νομικές σπουδές του που τις είχε άρχισει στο ισπανικό πανεπιστήμιο της 'Αλκάλα, με ή καρδιά τού δικαστικού πολύ λίγο τόν τραβούσε κι' έσπερλήθη της πρώτης ευκαιρίας γιὰ νά μπει σέ μ' άλλη καρριέρα όπου μπορούσε νάναπτύξει περισσότερο δράση κι' ένεργητικότητα. Κατόρθωσε νά μεταβληθί σέ λοχαγό Μαζαρίνο στην έστρατεία της Βαλτελίνας, με έκει έγινε άντιλήπτο ότι ο νεαρός άξιωματικός είχε περισσότερο διπλωματικά παρά στρατιωτικά προσόντα και σέ λίγο ο Μαζαρίνος έγκαταλείπει τò έξοφο και τò μαγδάρι γιὰ νά περιβληθί τò ράσο ως ύποπρόσβυς τού Πάπα τού 'Αβινιόν, και άργότερα, ως εκάκτος νουνότος, αούθò στο βασίλει της Γαλλίας.

Σέ λίγο ο βασιλεύς Λουδοβίκος ΧΙΠ τόν άνακηρύσσει Γάλλο πολίτη, εις άμοιβήν των υπηρεσιών του προς τή Γαλλία, κι' ο Μαζαρίνος γιὰ νά τόν ευχαριστήσει γι' αυτή του την εθμίεια, κατόρθωσε εν νέου νά τού φανεί χρήσιμος, συμπληρώνοντας τον με τò βασιλικό όκιο της Σαβοΐας. Τότε ο βασιλεύς τόν όνόμασε καρδινάλιο και ιδιοχείρως τού προσέφερε τὰ διάσημα τού νέου του θέσματος.

'Ο τότε κανίχχυρος Ρισελιέ δέν άγισσε νά διακρίνη σ' αυτό τόν πολυμήχανο 'Ιταλό άσπετέξ ενός μεγάλου διπλωμάτου και γι' αυτό τόν έπαύρισε νά υπογράψη την Συνθήκη διά της όποιας ο δούξ τού Μπουγιόν άπέδισε τò Σεντάν στη Γαλλία. Στην επθανάτιο κλήνη του ο Ρισελιέ τού υπέδειξε στο Λουδοβίκο 13ον ως τόν μόνον ένδειχόμενο νά τόν διαδεχθί και στις 5 Δεκεμβρίου 1642 ο βασιλεύς όνόμασε τò Μαζαρίνο πρωθυπουργό του.

'Ο Μαζαρίνος τότε έγκατεστάθη τού Μέγαρο τού Κλέβ, με δέν έμεινε πολύ εκεί γιατί σ' έννιά μήνες ή μυστική άστυνομία του

τόν έπληροφόρησε γιὰ μιά συνωμοσία στροφόμενη έναντίον του 'Επειδή δέν ήταν άσφαλής έχει έγκατεστάθη σ' ένα διαμέρισμα τού Παλαί — Καρνιγιάλ, που τόν άσφάλιζε από κάθε άπόπειρα και, τò σπουδαιότερο, συνεχότανε με τò διαμέρισμα της βασιλείας, πράγμα που θα ύποβοηθούσε πολύ τις μέλλουσες σχέσεις των.

Εδώ τίθεται ένα ερώτημα: ποιά άφρώβας είταν ή φύσις των σχέσεων της βασιλείας 'Ανας της Αύστριακής και τού Μαζαρίνου; 'Υπήρχε μεταξύ τους άπλως μιά σχέση, λόγω των διαφορών κρατικών ύποθέσεων; ή και ή καρδιά έπαίξε τò μέρος της; Δεσμός ίσχυρός, όπως ο δεσμός ενός μυστικού γάμου τούς είχαν συνενώσει; 'Ο Μισελέ βεβαιώνει πως ή 'Αννα ή Αύστριακή είταν τρομερά φλογερή γυναίκα. 'Ιδού τι γράφει: «Διά τινος μέσου την είχε καταστήσει ύποχείριο ο Μαζαρίνος; Φιλήδονη και άφροσιωμένη όπως είταν, ή ίδιουσυγκρασία της τήν έφερε έξω από τόν μισαρό άνθρωπο που τής χρειαζόταν. Τò λέει ή ίδια καθόρα σ' ένα γράμμα της...» Και παρακάτω ο Μισελέ δέ φοβείται και γράφει ότι ή 'Αννα ή Αύστριακή και ένόσο ζώσε ο σύζυγος της και κατά τò διάστημα της χρήσεως της είχε περάσει τὰ όρια των σχέσεων των έντροπευόμενων σε μιά βασιλίσα και μιά γυναίκα με διάφορους άνδρας. 'Όσο γιὰ τò Μαζαρίνο, αυτός είχε όλα τὰ προσόντα γιὰ νά τήν κατανήρη. Είταν άνθρωπος τού κόμπου, ώραιος, εύχάριστος, με πνεύμα άπεράντου έκτάσεως, λεπτός, πολυμήχανος. Πώς νά μην τυλιχθεί στα δίχτυα του αυτή ή φλογερή βασιλίσα που είχε περίσει και τὰ σαράντα. Έκ διαφορών έπιστολών της έποχής και κειμένων δέ μένει καίμια άμφιβολία περί των σχέσεων αυτών. Σ'

έπιστολές της βασιλείας προς τò Μαζαρίνο και τανάπαλιν ύπάρχουν έκφράσεις τρυφερότητας και άκόμη σε διάφορα μέρη αυτών βρίζεται, πολλές φορές σε κάθε γραμμα, ένα μυστηριώδες σημειών τò όποιο έντέρεψε στους δύο έρωτευμένους ν' άναλλάσσουν τις χερφές ανέφους των χωρίς τò φόβο ν' άποκαλυφθού.

'Ότι κι' άν συνέβαινε μεταξύ τους, έλαχιστα παρόμοια παραδείγματα ύπάρχουν στην ιστορία μιάς τύχης τόσο τεραστίας, όσο τού Μαζαρίνου, τού άσήμου αυτού χωριαστόπουλου.

'Ενας έλλησλος της έποχής άνανακλά σε λίγες γραμμές τās άπόψεις της κοινής γνώμης. 'Ιδού: «Ποιός θα πίστευε ποτέ ότι ένας άσημος ένός, βγαλένος από τὰ κατώτερα στρώματα τού όχλου, που δέν εινε νά Γάλλος, θα καρβαλλόισε μέσα σ' έξη χρόνους άπάνω στους ώμους τού βασιλεύς της Γαλλίας, θα διάταξε τούς πρίγκιπες, θα τούς φυλάκιζε και θα τούς καταδίκες ποιός θα φανταζόταν ότι αυτός θα έχριζε μέσα στο Παρίσι ένα παλάτι που νά ντροπιάζει τò ίδιο τò βασιλικό παλάτι;»

'Ότι άπομένει σήμερα στο Παρίσι από τò Παλαί—Ρουαγιάλ, ή 'Εθνική Βιβλιοθήκη και τὰ έξαρτηματά της, ή Βιβλιοθήκη τού Μαζαζαρίνου, δέν μπορούν νά δώσουν παρά μιά έλαχίστη ιδέα γιὰ τὰ μέγαρο που είχε οικοδομήσει ο Μαζαρίνος. Μά προπάντων, ο έσωτερικός διάκοσμος, ο πλούτος, ή πολυτέλεια εν' έκεινα που φανέρωναν τὰ καλλιτεχνικά γούστα τού καρδινάλιου.

Μιά γαλαρία τεράστια είχε διατεθί γιὰ μιά άφάνταστη βιβλιοθήκη σαράντα χιλιάδων τόμων, με έκεινο που είταν πρωτοφανές γιὰ τήν έποχή εκείνη εινε ότι ή βιβλιοθήκη αυτή είταν άνοιχτή στο κοινόν. «Θά εινε άνοιχτή γιὰ όλον τόν κόσμο, γράφει ο βιβλιοθηκάριος τού καρδινάλιου, ο Ιατρός Ναντιέ, χωρίς νά έξαιείται κανείς, από τις όκτα τò πρωί ως τις πέντε τò βράδυ. Θά ύπάρχουν καρτέλς γιὰ κείνους που δέν θέλουν παρά νά διαβάζουν και μιλώνη και χασι γι κείνους που θά θέλουν νά γράφουν. 'Ο βιβλιοθηκάριος με τò προσωπικό θα εινε ύποχρεωμένοι νά δίδουν εις τούς σπουδαστάς και βιβλίων κι' άν ζήτησουν, οποιασδήποτε γλώσσας ή έπιστήμης και νά ξαναπαίρνουν και νά τò βάζουν στη θέση του, γιὰ νά τò δώσουν σ' άλλους.»

'Εκριναν διαφοροτρόπος τόν καρδινάλιο τού όποιο εξαράξαμε έδώ ένα σύντομο σκίτσο, με έκεινο τò όποιο δέν μπορεί ν' άποσιώπησι κανείς εινε ότι αυτός ο πρωθυπουργός, ο κινός γιὰ όλα, αυτός ο πολυμήχανος διπλωμάτης, πριν πεθάνει έδημιούργησε ένα μεγάλο βασίλει της Γαλλίας, τò Λουδοβίκο τού ΧΙV, και ένα αιώνα όδξης και άγλης κι' αυτήν ο όποιος έπονομάσθηκε και χρυσούς.

(Μετάρρασις)

Είς τò Γραφειο μας πολούνται προς δρ 5 έκαστον άντίτυπα τού «Μπουκέτου», τò όποιο έν έχειν έξαντηθεί.

Ο Μαζαρίνος

(Έκ παλαιάς λιθογραφίας)